

Stockholms
universitet

“How much for this beast?”

En studie av monstruös feminitet i serien The Witcher.

Hedvig Abrahamsson

Etnologi, Religionshistoria och Genusvetenskap

Kandidatarbete VT20

Genusvetenskap 15hp

Handledare: Helena Tinnerholm Ljungberg

“ How much for this beast?”- A study of the monstrous feminine in
the series The Witcher.

Abstract.

The aim of this study is to expose and analyze the ways Yennefer of Vengerberg in the series *The Witcher* is prescribed a monstrous female identity. This has been done by applying three theories to the selected material, Crip Theory by Robert McRuer, The monstrous feminine by Barbara Creed and Colleen Donnelly's analysis of the visual impact. The three theories have been used to identify how Yennefer is defined as a female monster and how this is done based on her physical appearance and personal characteristics as well as her performative actions. The conclusions of the study highlight the importance of beauty and a normative body in relations to what can be seen as the monstrous feminine.

The findings can be applied to a wider set of society context, to better understand our view and perception of the female identity, and to help us expose underlying cultural patterns that in many ways place barriers for women.

Centrala begrepp:

monster, häxa, agens, funktionsvariation, normat, monstruös feminitet och utseende.

Innehållsförteckning

1. Inledning	- 1 -
1.1 Syfte och frågeställningar	- 2 -
2. Material	- 2 -
2.1 Bakgrund	- 2 -
2.2 Vem är Yennefer?	- 4 -
2.3 Empiriskt Material	- 5 -
3. Metod	- 5 -
3.1 Existensens Hermeneutik	- 5 -
3.2 Tematisk analys	- 7 -
3.4 Tillvägagångssätt	- 8 -
4. Teori och Tidigare forskning	- 9 -
4.1 Crip teori	- 9 -
3.2 Det Visuella	- 11 -
4.3 Monstruös feminitet	- 13 -
5. Analys	- 16 -
5.1 Yennefers utseende och representation som monstruös	- 16 -
5.2 Yennefer som aktivt monstruös	- 19 -
5.3 Yennefer som den besatta kvinnan	- 25 -
6. Slutsats	- 28 -
Vidare forskning	- 30 -
Litteraturförteckning	- 32 -
Video material	- 33 -

1. Inledning

Genom åren har synen på vad som är ett feminint monster förändrats med frågor om vad som är en häxa eller en mäktig kvinna. ett vanligt sätt att underkänna kvinnor som anses icke-konventionella är att tillskriva dem monströsa egenskaper: Ibland via utseende via exempelvis vårtor och andra utseendemässiga skavanker. Ett annat sätt är via deras beteenden och handlande. Att de helt enkelt agerar på ett sätt ”kvinnor” i vid bemärkelse, inte förväntas agera. Det här är något jag tycker mig se ske i serien ”the Witcher” i vilket karaktären Yennefer ofta framställs i osmickrande dager. Ibland tillskrivs hon även monstrosösa egenskaper som att bli såld, utskämd, samt få sin kvinnlighet och moderlighet ifrågasatt. Något som tydligt har med idéer om femininitet att göra.

I studien kommer tre forskare att presenteras vars teorier är relevanta för studien om Yennefer som något potentiellt feminint monstrosöst. Vikten av det visuella i representationen av feminina monster i serier blir tydligt genom bland annat kulturvetaren Colleen Donnellys analyser. Donnellys forskning bidrar med en förståelse av utseendes vikt för hur en karaktär tas emot och hur dess egenskapen tillskrivs olika betydelser. Donnelly beskriver även hur feminina karaktärers avvikande utseende bidrar till att skapa deras feminina monstrosösa identitet.

Även filmvetaren Barbara Creed diskuterar den kvinnliga kroppen som någonting monstrosöst genom sina biologiska egenskaper i boken *The monstrous feminine*¹.

I studien kommer också den amerikanska teoretikern Robert McRuers Crip teori från 2006 användas. Crip theory vilket McRuer beskriver som det som ej räknas som tolererbart hos människor med funktionsvariation. Crip teorin kommer i studien användas i relation till sociala hierarkier och tillskrivningen av avvikande identiteter.

Studien blir viktig utifrån ett Genusvetenskapligt perspektiv, att synliggöra vad i en kvinnlig men även funktionsvarierande identitet som kan bli identifierad som monstrosöst. Begreppet Crip eller funktionsvariation i Crip teorin stammar ifrån det engelska ordet ”cripple”, den svenska varianten av detta kan förstås som krympling. Detta påverkar inte bara personer i serier men dessa framställningar lär ut sätt att se på det avvikande som något som tillexempel monstrosöst. Här blir det viktigt att synliggöra vad i kvinnans i det här fallet Yennefers karaktär, som kan tolkas som monstrosöst och hur det relateras till utseende eller visuell framställning samt hennes agerande i serien. Men även för att skapa en potentiell kunskap om hur det feminint monstrosösa blir konstruerat i fantasyserier. Vikten av studien kan också ses utifrån dagens samhälle, kvinnor

¹ Creed, Barbara. 1993. *The monstrous-feminine: film, feminism, psychoanalysis*. London: Routledge.

som blir trafikerade och bedömda genom sina utseenden. Att synliggöra hur en kvinnlig kropp kan tillskrivas en monstuös identitet även i relation till dagens samhälle. Uppsatsen bidrar med kunskap och en förståelse av vad som kan ses i en fantasyserie som något monstuöst.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att identifiera vad i Yennefers handlande och utseende som anses vara monstuöst. Frågeställningen utgår ifrån problemformuleringen där fokus läggs på 3 centrala teman kring Yennefer som monster och hur hennes utseende och om dessa två teman ger henne en plats i det feminint monstuösa. Fokus kommer specifikt läggas på Yennefers avvikande utseende samt aktiva egenskaper.

- Hur presenteras Yennefers femininitet i relation till idéer om monstuöst utseende och agerande?

2. Material

I avsnittet material kommer en bakgrund till det empiriska materialet presenteras. Även materialet och ett narrativ av Yennefer kommer presenteras. Bakgrunden presenterar föregångare till serien samt en kort beskrivning av seriens upplägg och valda utdrag för analysen.

2.1 Bakgrund

The Witcher är en mediafranchise skapad av Andrzej Sapkowski som började i och med publiceringen 1992 av boken *The Sword of Destiny*. Sapkowski har därefter skrivit 6 böcker till i bokserien, och böckerna har adapterats till både tv-spel och en Netflix-producerad TV-serie.

Bokserie består av sju böcker, som börjar med *Sword of Destiny* och *The last Wish*. De två första böckerna är skrivna som korta berättelser, en röd tråd ska föregå de kommande fem romanerna. Bok nummer sju *Seasons of Storm* anses en självständig bok utanför serien som tar plats under tiden *The last Wish* utspelar sig och också under tiden emellan *The last Wish*

och *The Sword of Destiny*.² Serien av romaner börjar med boken *Blood of Elves* skriven av Andrzej Sapkowski publicerad 1994.

The Witcher serien är en fantasyserie som fokuserar mycket på moraliska gråzoner. Man får följa en Witcher en monsterjägare, vid namn Geralt vars jobb är att skydda mänskligheten från allt människor anser vara monster. Geralt lever nånstans mitt emellan människor och annat vilket skapar gråzoner. Man får följa Geralt på uppdrag där han måste välja mellan gott och ont. Samtidigt som en större saga utspelar sig kring, öde, kärlek och en udda vänskap. En av dessa kärleksmoment innefattar Yennefer, som är fokus för studien.

Man får följa de tre huvudkaraktärerna Ciri, Geralt of Rivia och Yennefer. Serien visar en alternativ värld, med monster, magi och kungligheter. Serien behandlar även frågor som monster, fertilitet och skönhet. Säsong ett utgår ifrån Geralt of Rivia och Yennefer samt Ciri. Deras öden är ihopkopplade och deras jakt för att återförenas speglar en stor del av säsongen. Serien utspelar sig i en fantasivärld där monster muterade människor med magiska krafter.

Studien utgår ifrån serien The Witcher som släpptes i Sverige i januari 2020 på Netflix. Serien beskrivs på IMDB som en action, äventyr och fantasyserie, som baseras på magi, monster och kärlek³. Serien består än så länge enbart bara av en säsong, men har förnyats till en andra säsong planerad till 2021.

I undersökningen kommer 5 utdrag från serien kommer att analyseras, dessa utdrag möjliggör för en närläsning av specifika teman. Dessa utdrag behandlar alla Yennefer och kommer ifrån avsnitt, två, tre, fyra, fem, sex. I materialet ingår även fler karaktärer bortsett från Yennefer genom olika interaktioner i utdragen från serien. Karaktärerna har alla en nära koppling till Yennefer via öde och kärlek, Geralt en Witcher och den manlige huvudkaraktären samt ibland Yennefers älskare. En annan central karaktär Ciri, Geralts ”Child of surprise” Ciri nämns i studien inte vid namn utan refereras till enbart som ”Child of surprise”⁴. Föreståndarinnan Tisssai på magikerskolan Aretuza, den största och ända institutionen för kvinnliga magiker spelar även hon en stor roll i utdragen om Yennefers makt som en budbärare från Brödraskapet. Brödraskapet är i serien de som har makten över magi och dess utövare och ses som det som upprätthåller ordning, detta kan liknas till magikers regering. Dessa karaktärer och institutioner spelar alla en roll i hur Yennefer blir framställd av andra utdragen ur serien, men spelar även roll i hur Yennefer tänker om sig själv.

²Westberg, Amanda, Edwards Richard (2020) *Så läser du The Witcher-böckerna i ordning*.

<https://global.techradar.com/sv-se/how-to/sa-laser-du-the-witcher-bockerna-i-ordning> Hämtad; 4/4-2020

³IMDB The Witcher <https://www.imdb.com/title/tt5180504/>.

⁴ ”Child of surprise” – Ett barn som tillkommit en person som betalning av skuld, någonting en person har men inte vet om.

2.2 Vem är Yennefer?

Yennefer of Vengerberg föddes år 1173 till en halv alv och en mänsklig moder, hennes liv börjar hårt. Yennefer föds med puckelrygg samt en missformad käke, detta gör hennes liv kantat av misshandel och förlöjligande. Hennes styvpappa la skulden på hennes mamma och hennes biologiska pappas alv blod, hennes funktionsvariation sågs som en förbannelse. Yennefers styvpappa accepterade inte Yennefer på grund av detta. Hon blir kort där efter såld av sin styvpappa som en del av hans boskap. Yennefer blir sedan tagen till en skola för magiker där föreståndaren Tissiai ser hennes underliggande kraft att framkalla stark magi, magi som visade sig okontrollerbart genom öppnandet av portaler. På skolan blir hon dock inte heller accepterad och ses som olärbar och långsam. Under den här perioden försöker hon ta sitt eget liv genom att skära sönder artärerna i hennes handleder. Detta sågs som hennes ända uppvisning av styrka.

Innan hon kan bli en del av Brödrskapet måste hon gå igenom en magisk ritual som ger ett bortfall av alla fysiska åkommor. Men eftersom hon blivit tillskriven en monstruös identitet genom sitt utseende och alv blod, på grund av detta blir hon inte inbjuden till ritualen utan tvingas därmed själv uppsöka magikern som utför dessa för att utföra ritualen själv. Förvandlingen förser Yennefer med den skönhet och kraft hon letat efter hela sitt liv, hon väljer att behålla sina lila ögon och hennes ärr från självmordsförsöket. För att förvandlingen ska slutföras måste hon även ge upp sin fertilitet.

Efter hennes förvandling ses hon som en fulländad häxa och kan därför uppnå sina fulla krafter. Hon blir nu accepterad som magisk rådgivare åt en kung, hon får här visa upp sina krafter i på ett väldigt kontrollerat och limiterat sätt som hon själv uttrycker missnöje med. Något som hon själv brottas med är att valet att bli mor har tagits ifrån henne som en offergåva för sin förvandling. För att få tillbaka sin fertilitet reser med som eskort och beskyddare för att döda en drake vars hjärta sägs vara ett botemedel mot infertilitet.

Yennefers berättelse kantas av hennes önskan att bli fertil, detta gör att konflikter uppstår mellan henne och Brödrskapet som har kontroll över alla magiker. Hon får tillslut efter insikten att fertilitet inte är hennes öde visa sina fulla krafter i kriget mot Nilgaard där hon tack vare Tessiai får vara ledaren för den ”goda” sidan. Genom Yennefers uppbyggda och okontrollerbara kraft vinner hon kriget.

En kortare sammanställning av Yennefer kan se ut som följande, hennes liv börjar som funktionsvarierad. Någon som redan från födsel blir något monstruöst, som sedan uppvisar kraftfulla magiska egenskaper. För att uppnå dessa och bli en fulländad häxa måste hon alltså

ge upp sin fertilitet som offer för att få tillgång till en skönhet. En skönhet som skapar nya möjligheter.

2.3 Empiriskt Material

Serien *The Witcher* har valts ut som studieobjekt eftersom den tar upp intressanta teman som monstrositet, identitet och fertilitet.

För att komma åt hur andra tänker kring hennes fertilitet har jag valt att också speciellt valda delar av boken *Blood of Elves*. Den första romanen i *The Witcher* serien publicerad 1994. Dessa presenterar synen på fertilitet och magi. Detta har gjorts för att tydliggöra det underliggande monstruösa i fertiliteten. Boken skriven av Andrzej Sapkowski förklarar utförligt vad i fertilitet som ses som monstruöst något som används som bakgrund i undersökningen. Denna förklaring är inte Yennefers egna uppfattning utan snarare hur andra ser på hennes önskan.

Yennefer som karaktär har valts tack vare sin mångsidiga karaktär med flertalet olika representationer. Detta genom både agerande, utseende och hur andra behandlar henne. Detta gör hennes identitet flexibel och något tvetydig och flytande.

3. Metod

För studiens metodologi har en kvalitativ ansats valts, metoderna går på djupet och undersöker hur studiens underliggande empiriska material kan tolkas i olika sociala kontexter och sammanhang. Studien placeras inom ramarna för feministiska kulturstudier inom populärkultur. Studiens metoder utgår ifrån Per-Johan Ödman samt Braun och Clarkes tematiska analysmodell. Metoderna har valts tack vare dess flexibilitet samt deras utgångspunkt från egen tolkning.

3.1 Existensens Hermeneutik

Hermeneutik som beskrivet av författaren Per-Johan Ödman i sin bok *Tolkning, förståelse, vetande* utgår ifrån tolkning. Dessa tolkningar beskriver Ödman ofta utgår ifrån en fråga som börjar med hur något hände. Han beskriver hermeneutik som något som kulminerar i en förståelse av det tolkade. En person som översätter språk eller svar på historiska frågor som till exempel hur egyptierna byggde pyramiderna. Genom tolkning av material uppnår man en förståelse som blir något nytt och omskapande av det studerade materialet.

Ödman beskriver den hermeneutiska metoden genom Hans-George Gadamer. Gadamers modell bygger på den tidigare grekiska filosofiska tanken om att förståelse inte är en ägodel utan något en deltar i. Genom tolkningen deltar en alltså i förståelsen av materialet. I metoden blir det studerade ämnet det som ställer frågor som forskaren söker att besvara. Detta menar Ödman genom Gadamer gör det omöjligt att komma med ny kunskap utan enbart synliggöra underliggande sanningar i det studerade ämnet. Hur och varför det som ut som det gör, eller hur och varför saker beter sig på specifika sätt. I den hermeneutiska metoden beskriver Ödman är forskarens egna erfarenheter och situation alltid med i tolkningen, detta eftersom det blir materialet som ställer frågor till forskaren.

Ödman beskriver utifrån Gadamer den existentiella hermeneutikens huvuduppgift med att tolka texter som att:

”Lyfta texten ur det främlingskap den befinner sig i tillbaka till den levande nutiden i samtalet, vars genuina utförande alltid består i frågor och svar”⁵

Gadamers metod har även blivit kritiserad av de andra lägren inom hermeneutiken, hans metod kritiserar för dess självtolkning. E.D Hirsch har kallat metoden:

”Subjektivistisk tolkningsanarki och allmän ovetenskap”.⁶

Med kritiken menar Hirsch att metoden inte lever upp till den vetenskapliga objektiviteten, utan att resultaten istället baseras på subjektiva tolkning och redan existerande åsikter. Trots kritiken mot det metod har den valts för att undersöka Yennefers framställning genom hur och vad i frågeställningen. Detta tack vare dess självständiga och flexibla tillvägagångssätt, tolkningsfriheten är en central del i studien då resultaten bygger på det jag som författare redan läst och förstått utifrån min situation. Min situation i studien blir en utomstående observant som observerar och analyserar det serien tar upp och behandlar utifrån centrala frågeställningar materialet har presenterat. Undersökningen av Yennefers framställning tar ansats i det hermeneutiska, detta eftersom serien ställer intressanta frågor som besvaras genom en egen tolkning. Min egna förståelse av Yennefer kommer att spela en stor roll i undersökning då

⁵ Ödman, Per-Johan. *Tolkning, förståelse, vetande-Hermeneutik i praktik och teori*. Studentlitteratur AB, Lund. 1979/2017. s.28.

⁶ Ödman. 1979/2017 s. 28.

frågeställningen analyseras med hjälp av Gadamers tolkningsmetod. Syftet med metoden blir att skapa en förståelse av Yennefers framställning som kvinna moder eller monster.

3.2 Tematisk analys

I Braun och Clarkes modell av den tematiska analysen ses den som en egen fullständig del av den kvalitativa metodvärlden. Den tematiska analysen medför en frihet och flexibilitet som få andra gör, den är använd inom multipla epistemologiska institutioner. Metoden går ut på att genom 6 steg identifiera teman. Braun och Clarke beskriver den tematiska analysen som något som inte har ett tydligt koncist arbetsområde utan att flexibiliteten gör den passande för flera olika områden. I den här studien kommer metoden användas på verbaldata som transkriberas samt kodas utifrån modellen som presenteras nedan.

Braun och Clarke inkluderar i sin artikel om tematisk analys en sex stegs plan för hur en 'korrekt' tematisk analys utförs i enlighet med metoden. Dessa faser presenteras nedan⁷:

1. *Familiarizing yourself with your data*
2. *Generating initial codes*
3. *Searching for themes*
4. *Reviewing themes*
5. *Defining and naming themes*
6. *Producing the report.*

Steg ett innebär en första sortering och att de första innebörderna i den bestämda datan identifieras och familjeras med forskaren. Den andra steget innebär påbörjandet av processen att identifiera teman genom att generera koder som uppkommer i materialet. Det tredje steget innefattar en identifiering av teman som presenteras genom kodningen, detta steget är viktigt eftersom de identifierar vad analysens utgångspunkt ska vara. I det fjärde steget gäller det att kolla igenom de valda teman och välja vilka som är relevanta. Nästa steg, steg fem ska en förklara och namnge sina teman. Det sista och sjätte steget ska en skriva en rapport, detta är enligt Braun och Clarke det absolut sista chansen att utveckla resonemang.

⁷ Virginia Braun & Victoria Clarke (2006) *Using thematic analysis in psychology*, *Qualitative Research in Psychology*, 3:2 77-101, DOI: [10.1191/1478088706qp063oa](https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa) s.86.

3.4 Tillvägagångssätt

Serien har tidigare observerats innan studien tar plats. Detta skapade ett specifikt intresse för Yennefer och hennes framställning utifrån Yennefers fertilitet, makt, monster samt funktionsvarierad. Analysen har utförts genom 4 genomgångar av seriens alla åtta avsnitt för att identifiera scener och teman som representerar Hennes representation som monstros kvinna. Observationen har utförts under flera veckor, med speciell fokus på Yennefers narrativ och teman som kretsar kring hennes resa och utveckling och denna representeras. Här har 5 scener identifierats som extra relevanta och dessa har observerats och analyserats med extra försiktighet med teorier och metoden i baktanke. Dessa scener från materialet representerar Yennefer som handelsvara, Serien har analyserats från början med studiens tre teorier i fokus, detta för att få en djupare förståelse av hur serien representerar henne som infertil häxa med ett funktionsvarierande utseende och kropp. Tre teman har identifierats och baserats på frågeställningen, dessa teman utgår från Yennefers utseende som något som kan tillskriva henne en monstros identitet, hennes handlingar och ageranden är även identifierats som ett tema för vad som kan skapa en monstros identitet. Det tredje och sista temat utgår ifrån vad för typ av monstros identitet som tillskrivs Yennefer utifrån utseende och agens utifrån Creed beskrivning av kvinnliga monster.

Genom de tidigare observationerna av serien har dessa tre teman redan sedan innan studien utförts varit centrala i min egen tolkning av Yennefers monstrosa identitet. Tillvägagångssättet möjliggör en tematisk studie med fokus på mina tre teman utifrån mina tre teorier och tidigare forskning. Varje scen har blivit analyserad var för sig som ett eget moment i studien. Genom Yennefers narrativ kan jag synliggöra flera av händelserna som skapar mitt intresse för just henne. Avgränsningen till just Yennefer och de valde scenerna har baserats på hennes utveckling genom serien från funktionsvarierande till vacker, vilket också kommer få en betydande tyngd i analysens teman.

Metoderna lämpar sig för min undersökning då egen tolkning redan sedan innan studien utförts, haft en betydande påverkan på upplägget av studien och vilka frågor som ska analyseras. Här jag låtit materialet tala för sig själv, baserat på min tidigare läsning har teman delats upp. Friheten i tänkandet samt en bred tolkningsrätt har haft en stor påverkan på valet av metod. Materialet och fokuseringen har valts genom en sammanställning av Yennefers framstående scener i serien som representerar och återskapar de tre teman som de identifierat.

4. Teori och Tidigare forskning

Målet med teorierna är att skapa en tydlig bild av hur monster skapas och hur dessa ställs i relation till andra. Hur blir den sociala hierarkin i Crip återskapad i serien, hur skapar det visuella en monstros identitet och hur den kvinnliga kroppen görs monstros genom feminin monstrositet. Den tidigare forskningen presenteras i samband med teorierna.

4.1 Crip teori

Crip teori är en teori skapad av amerikanska teoretikern Robert McRuer som stammar i sociala hierarkier sociala hierarkier och fenomen kring normer om kropp och funktionalitet, och hur överensstämmande eller avvikande från dessa normer påverkar olika personers liv. Robert McRuer vill i sin teori frångå att representera kroppar som något statiskt och vill presentera känslor och konsekvenser av personer som blir invaliderade och/eller stigmatiserade på grund av sin funktionsvarierande kropp.

Teorins mål är att ge en plattform för kritisk forskning av det som anses vara tolererbart, McRuer menar här att varje person någon gång kommer leva med en funktionsvariation av något slag, därmed är inte funktionsvariationer något statiskt utan snarare något flexibelt som kan förändras även med ålder. McRuer vill synliggöra det underliggande normerna som skapar och återupprättar det som anses normalt. Teorin vill möjliggöra en kritisk diskurs av det normerande och hur dessa upprätthåller diskriminerande normativa diskurser och praktiker. Detta som ett svar på utelämnning av funktionsvarierade grupper som något som även dom blir diskriminerade emot⁸.

Crip teori använder sig av Butlers performativitetsteori som bas för hur identiteter skapas⁹ det vill säga varje typ av agens och handlande skapar en del av identiteten. Detta kommer ha stor betydelse i Yennefers tillskrivna identiteter. Användandet av performativitet utgår ifrån Yennefers aktiva handlande och kommer benämnas som det aktiva görandet av hennes identitet och hur andra tolkar detta som monstros.

Detta gör Robert Mcruer genom att diskutera 'able/disabled' kroppar, i uppsatsen kommer dessa begrepp översättas till funktionsnormativa respektive funktionsvarierande kroppar. McRuer diskuterar även hur vad han kallar 'compulsory heterosexuality' och 'compulsory able bodiedness' och hur dessa skapar en uteslutande trend som stigmatiserar samt omöjliggör flera

⁸ Berg, Grönvik s.8

⁹ Berg, Susanne och Grönvik, Lars *Crip Theory – en preliminär positionering* s.6.

identiteter som anses avvikande. De två begreppen är menade att visa på hur den konventionella kroppen skapar och återskapar det ”normala” i samhället och hur dessa upprätthåller en hegemonisk syn på det tolererbara. Dessa två begrepp kan bli översatta till svenska som ”obligatorisk heterosexualitet” samt ”obligatorisk funktionsnormativitet”.

Även populärkultur och disability studies forskaren Katie Ellis diskuterar funktionsvariationer i sin artikel ”Cripples, Bastards and Broken Things” här beskriver hon hur teoretikern Isaac Steen argumenterar för socialt skapade och medfödda funktionsvariationer. Där den socialt skapade funktionsvariationen inte ses som något farligt utan en tydlig konsekvens av till exempel en olycka. En socialt skapad funktionsvariation kan till exempel vara en bruten tumme, det medfödda blir något ovisst som skapar rädsla. En medfödd funktionsvariation blir mysteriös och ofta skapade genom förbannelser eller det paranormala dessa blir något ovisst, något som ej kan förklaras. I sin bok ”Disability and Popular Culture” skriver även Katie Ellis om bakgrunden till funktionsvariation inom olika fält, hon beskriver två centrala föreliggande ramverk, det sociala och det kulturella. Ellis menar att det är inom det kulturella som funktionsvariationer började få ta plats även inom mediakultur. Denna kulturella modell lades fram av teoretikerna David Mitchell och Sharon Snyder¹⁰. Den sociala modellen av funktionsvariation har setts som något som begränsar funktionsvarierades sociala aktiviteter. Detta är vad som på svenska kallas funktionshinder - att hinder för en funktionsnormbrytande person från att kunna delta i ett sammanhang inte ligger hos hen och hens funktionalitet, men hos omgivningen och hur den är konstruerad. Yennefer kan ses i studien som begränsad till vissa sociala aktiviteter genom sin funktionsvariation.

Ellis förklarar även hur teoretikern Tobin Seibers diskuterar utifrån Steens teori om medfödda funktionsvariation som något som har skapat en omänsklig identitet, något monstruös och ovisst tack vare sin oförklarliga uppkomst. Detta kallar han ’ideology of ability’ som något som alltid föredrar de funktionsnormativa kropparna och därmed har lättare att acceptera en socialt skapad variation¹¹. Ideology of ability vill alltså liknande till Crip teorin synliggöra hur vissa kroppar blivit uteslutna från ett kritisk teoretiskt ramverk, där framställningar blir kritiskt diskuterade och får en roll i diskursen om diskriminering. Ellis presenterar även en rad filmer där hon menar att så länge de funktionsvarierande passar in och är integrerade i en arbetsstyrka, detta kallar hon ’Beyond the third stage of disability’ som

¹⁰ Katie Ellis *Disability and Popular Culture: Focusing Passion, Creating Community and exposing defiance*. Taylor & Francis Group, 2015. 3.

¹¹ Ellis M Katie. Vol. 17, No 5 (2014) M/C Journal. Cripples, Bastards and Broken Things: Disability in Game of Thrones. <http://journal.media-culture.org.au/index.php/mcjournal/article/view/895/0> Hämtad 29/4-2020. (sidnummer saknas)

exempel på dessa tar hon Gattaca, Serenity samt tv serien Firefly¹². Här blir alltså funktionen på personen viktig för hur den blir framställd, kan personen göra sätt för sig kan hen passera som normal.

3.2 Det Visuella

Litteraturvetaren Colleen Donnelly har i sin artikel ”Re-visioning Negative Archetypes of Disability and Deformity in Fantasy” undersökt hur det visuella representerar funktionsvarierade karaktärer som monstuöst avvikande. Hon gör detta genom att använda sig av Garland-Thompson samt Goffman med flera för att göra en analys av hur synliga funktionsvariationer kan påverka förståelsen av karaktärer i tre populärkulturella verk¹⁴.

I det visuella undersöker litteraturvetaren Colleen Donnelly hur utseende och framställning av karaktärer påverkar deras mottagning av andra i serien och görandet av monstuösa identiteter. Artikeln diskuterar Wicked, Malificent och Game of Thrones. Donnelly beskriver funktionsvariationer som något som används i flera medier för att framkalla ett emotionellt svar som ska förstärka intrycket av karaktärer. Hon beskriver detta genom att visa på tidigare exempel där karaktärer har fått ett utseende som ska representera ondska tillexempel ”*the ugly old hag*”, en ful kvinna som representerar det onda¹⁵. Med detta vill hon visa på representationen funktionsvariationer har fått i serier och andra verk, som något monstuöst. Hon menar att dessa funktionsvariationer ger en dimensionell bild av karaktären då det gör det möjligt att följa dessa narrativ och interagering i samhället.

Donnelly analyserar detta utifrån visuella faktorer som något som utgör en stor del av det som konstruerar karaktärer som onda, goda eller monstuösa. Hon beskriver att framställningen av funktionsvariationer i populärkultur påverkar hur vi relaterar till dessa i våra kulturer och samhällen utanför fiktionen¹⁶. Donnelly beskriver detta genom att förklara att vi sedan barnsben blir inlärda vad ett monster, den andra är utifrån populärkulturella verks framställning av funktionsvariationer. Den annorlunda blir ett monster genom dessa framställningar. Donnelly menar att genom detta har liknande syner på funktionsvarierande personer som något avvikande och ont som presenteras i de populärkulturella verk satts i praktik som något kulturellt och politiskt normativt¹⁷. Detta kan en se som centralt i stora delar av barnböcker och

¹² Ellis 2015 s. 57-58.

¹⁴ Garland-Thomson, Rosemarie. *Extraordinary Bodies Figuring Physical Disability in American Culture and Literature*. New York: Columbia UP, 1997.

¹⁵ Donnelly, 2016.

¹⁶ Donnelly, 2016

¹⁷ Donnelly, 2016

Disney-filmer, ett tydligt exempel på "the ugly old hag" är Snövits styvmor som levererar det giftiga äpplet. Vårtor, kort i växt och puckelrygg blir alltså attribut tillskrivna som något som kan ses som en ond identitet.

Donnelly beskriver även hur funktionsvariationer i majoriteten av fallen faller under kategorin onda, någon med en deformerad själ genom sina fysiska attribut. Fysiska funktionsvariationer blir gjorda till symboler som representerar ondska och fara. Donnelly nämner Garland-Thompson som beskriver funktionsvarierande karaktärs framställning som något som per automatik hamnar i kategorin den andra eller något avvikande¹⁸. Detta beskriver även Donnelly som något som Goffman menar kan skapa syner och tron att funktionsvarierande personer är mindre mänskliga eller har oönskade skillnader från det som klassas som "normalt".

I den scenspelade nya versionen av *Wicked* får en se hur den funktionsvarierande huvudkaraktären blir ond efter en livstid av att blivit utnyttjad och funktionsvarierande som rullstolsburen. Donnelly beskriver att detta inte spelar in på funktionsvariationer som något ont. Här identifieras skapelsen av det onda som något som skapas genom samhällets stigmatisering av avvikande kroppar¹⁹. I den filmatiserade *Malificent* från 2014 beskriver Donnelly hur *Malificent*s skönhet blir något som utmanar bilden av "the ugly old hag"²⁰. Genom detta menar Donnelly att de försöker omforma synen på onda genom att vara tydliga med en karaktärens tidigare livshistoria. *Malificent*s funktionsvariation används för att skapa medlidande med karaktären i filmen, detta kan göras genom skönheten men även genom den tidigare nämnda livshistorien. Donnelly beskriver hur filmen går bortom detta och tillskriver samhället det stora ansvaret för *Malificent*s marginalisering.

I serien *Game of Thrones* beskriver Donnelly, Tyrion. En kortväxt man som föds in i en mäktig familj. Hans funktionsvariation ses som något skamligt och monstruöst, någonting som sägs har dödat sin moder. Här beskrivs Tyrion som någon som är självmedveten nog att inte ta åt sig av samhällets kommentarer. Här kan en se att hans ovilja att lyssna på samhället håller honom ifrån en porträttering som monster, istället har tittaren medlidande eftersom den visuella delen förstärker även hans utsatthet.

Donnelly kommer fram till att den visuella representationen bidrar med emotionella svar från tittare som senare underbygger en starkare bild av en karaktär som monströs eller

¹⁸ Garland-Thomson, Rosemarie. *Extraordinary Bodies Figuring Physical Disability in American Culture and Literature*. New York: Columbia UP, 1997.

¹⁹ Donnelly, 2016.

²⁰ Donnelly, 2016.

funktionsnormerande. Till exempel en person som uttrycker okontrollerbara krafter samt besitter ett avvikande utseende, det visuella blir en faktor som förstärker den avvikande identiteten. Men den visuella representationen kan även skapa medlidande och en emotionell koppling mellan karaktär och tittare samt andra karaktärer. Genomgående i Donnellys studie är även samhällets svar på de avvikande kroppar i filmerna är det som skapar ondska. Ondskan kan därför ses som ett svar på samhällets behandling av karaktärer och personer med funktionsvariationer i filmerna. En person föds inte som ond men får snarare uppleva ondska som sedan tar sig till uttryck som en ond monstros identitet. Detta är intressant i relation till Yennefer i kampen om makt och frihet från sin funktionsvariation och det avvikande utseende som presenteras genom hennes puckelrygg samt varierande form på sin käke.

4.3 Monstros femininitet.

Jag förstår femininitet som ett aktivt görande och förhandlade av genusidentiteter genom Judith Butlers performativitetsteori²¹. I studien används monstros femininitet genom Barbara Creed samt Julia Kristeva. I avsnittet om monstros femininitet kommer Barbara Creed professor i filmstudier inledande kapitel i boken "The Monstrous feminine" att användas för att behandla hur det feminint monstrosa användas. Creed undersökning grundas i den feminina representationen av det monstrosa i skräckfilmer, detta görs på grund av bristen av forskning om vad som gör och tillskriver feminint monstrosa en monstros identitet. Creed drar sig för att kalla de som klassas som monstros feminint för kvinnliga monster eftersom det då faller direkt under den manliga monsterkategorin som en sorts underrubrik. Även kulturvetare som Elizabeth Talafuse och Jane Usher kommer att presenteras för att ge en helhetsbild på hur kvinnor representeras som något monstros i populär kultur samt reality serier.

Creed diskuterar monstros femininitet i skräckfilmer, i sin bok "The monstrous feminine" skriver hon att de kvinnliga monstren skapas genom ett motstånd mot det typiskt kvinnliga med hjälp av Kristeva. Creed identifierar utgångspunkten för det feminint monstrosa som den kvinnliga och moderliga kroppen. Något som Creed även diskuterar i inledningen till sin bok är kvinnlighetens koppling till det monstrosa genom klassisk mytologi. Här skapas det feminint monstrosa av något som hotar män, sirener som lurar sjömän med vacker sång för att sedan äta upp dem är ett av alla exempel²². Den kvinnliga kroppen blir något farligt per

²¹ Butler, J. (1990) *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge, New York,

²² Creed, Barbara. 1993. *The monstrous-feminine: film, feminism, psychoanalysis*. London: Routledge. Sida. 5.

automatik och även genom den klassiska mytologiska historien, skapare av ondska och ett konstant hot av kastration riktat mot män. Creed beskriver att skräckfilmers representation baseras till stor del på just moderliga och kroppsliga funktioner hos kvinnor. Att det kvinnliga reproduktions funktionerna ses som monstruösa menar Creed kan spåras tillbaka till den manliga rädslan för kastration genom det kvinnliga könsorganet.²³ Creed beskriver även den kvinnliga monstrositeten som något aktivt snarare än passivt här handlar det om kvinnor och deras agerande och egenskaper, något som lämpar sig för undersökningen om Yennefers agerande i serien tillsammans med hennes utseende och om eller hur detta skapar hennes monstruösa egenskaper²⁴.

Creed använder sig av Julia Kristevas *Power of Horrors* där den kvinnliga framställningen som monster i relation till moderskap diskuteras. Creed beskriver Kristevas framställning av kvinnor som utgörs av en 'abjection', något som inte passar in i rollen av en typisk kvinna eller moder. Kristeva beskriver även en tvåsidig mor, ena sidan någon som är intresserad av det vackra och bryr sig om sina barn och sitt moderskap anses vara vacker. Den andra typen består av masochistiska mödrar, som aldrig slutar jobba ses som något motbjudande och fascinerande utav resten samhället. Något som går emot den socialt konstruerade bilden av en ideal mor blir något feminint monstruöst²⁵.

Creed beskriver den kvinnliga kroppens utgångspunkt från det feminint monstruösa genom begrepp som "the monstrous womb", "the vampire", "the possessed woman" och "the witch". Den monstruösa livmodern representerar kvinnans reproduktiva organ och potentialen att föda ondska. Vampyren ska representera den arkaiska modern, någon som kan ge oändligt liv till sina barn. Den besatta kvinnan ska representera en kvinna besatt av någonting som gör henne oviss eller farlig. I relation till häxan tar Creed upp allt från den medeltida synen på häxor då dem botade människors sjukdomar. Ända den mer moderna häxjakten under 1600 talet där de sågs som djävulens avkomma. Dessa representerar några av de identiteter och tillskrivelser som Creed identifierat i sin bok "The monstrous feminine".²⁹

Även Talafuse diskuterar häxor som en del av sin avhandling om feminina monstruösa identiteter. I sin avhandling beskriver Elizabeth Talafuse doktor i filosofi en skiftning i beskrivelser om kvinnor som häxor och monster. Hon nämner detta specifikt i relation till *The Wonderful Wizard of Oz*. Här beskriver hon hur Dorothy förväntar sig en gammal och ful häxa,

²³ Creed 1993 sida 7.

²⁴ Creed 1993 sida 7.

²⁵ Kristeva. 1982. Kap. *Those females who can wreck the infinite*.

²⁹ Creed, Barbara (2002). Jancovich, M (ed.). "Horror and the monstrous-feminine: an imaginary abjection". *Horror, the Film Reader*: 67–76.

men istället framträder en 'god' häxa som blivit framskriven som lika mäktig som de 'onda' häxorna³⁰. Talafuse förklarar att detta även kan ha en mörkare bakomliggande poäng. Hon menar att det representerar ett döljande av mäns rädslor, detta motiverar hon genom att man inte behöver känna rädsla inför något ljus och gott därför kan den goda häxan besitta starka krafter utan att utgöra ett större hot³¹. Här påpekar Talafuse att man kan se en omskrivning som kan kopplas till en ny syn på feminina 'monster', detta beskriver Talafuse kan kopplas till både sexualitet och moderskap. Hon diskuteterar även hur detta kan tolkas som ett försök att påverka unga kvinnors ansvarstagande, identiteten på de unga flickorna tillskrivs som ett monstros objekt om man inte följer den 'goda' häxans exempel³². Talafuse analyserar hur synen på 'witches' har utvecklats från att vara vuxna kvinnor som inger rädsla och inte har en koppling till moderliga. Hon beskriver hur synen förändrats i och med författarnas koppling till kvinnor rörelsen under 1900 talet³³. Här menar Ussher att dessa fiktioner skapar och återskapar de normerande ideal som ses som det som ska göra kvinnor till kvinnor.³⁴

Som kritik av den kvinnliga framställningen som monster argumenterar Jane Ussher för vad representationen av kvinnor som monster betyder för verkliga kvinnor, här använder hon sig av Butlers performativitetsteori. Kvinnors kroppsliga utveckling blir här tillskriven ideal genom framställningen som ond eller god. För att undvika det kvinnliga monstros argumenterar Nead för att man i populärkultur presenterar en perfekt kvinnlig kropp utan några skavanker som kan tolkas som kastrerande för män eller inge annan rädsla³⁵. Detta kan man även se i Yennefer, genom sin skönhet blir hon mindre monstros och rädslan för henne blir mindre. Ussher menar även att det feminina monstros blir något som både ses som något farligt, attraktivt och önskvärt, såsom *Rosemaries baby* till exempel.

I sin artikel "In/Fertile Monsters: The Emancipatory Significance of Representations of Women on Infertility Reality TV" diskuterar kulturvetaren Marjolein Lotte de Boer et al, hur kvinnors infertilitet skapar och återskapar synen på den "naturliga" kvinnliga kroppen. Genom att analysera sju olika amerikanska reality serien som fokuserar på kvinnors fertilitetsbehandlingar. I deras artikel beskriver de kvinnors resa till att bli gravida och hur de liknar sig själva till cyborgs, något som inte kan uppfylla en stor del av vad som ses att vara

³⁰ Talafuse, Elizabeth (2014). *I Am the Monster: Self and the Monstrous Feminine in Contemporary Young Adult Literature*. Doctoral dissertation, Texas A & M University. Available electronically from <http://hdl.handle.net/1969.1/153218> s..27

³¹ Usher, 2006 s.2.

³² Talafuse, 2014. s. 28.

³³ Talafuse 2014 s. 28.

³⁴ Ussher, 2006 s.3-4.

³⁵ Ussher, 2006 s.3

kvinnor utan att de behöver hjälp med detta. De använder sig av Derridas teori om skillnader för att motivera kvinnornas känslor, en identitet eller känsla kan inte skapas av enbart sig själv utan måste komma även från utifrån. Att känslan av att deras kropp då inte blir naturligt gravid kan sägas ifrågasätta deras naturliga kön. Detta kommer användas i relation till Yennefers egna relation till sina kroppsliga egenskaper och vad dessa betyder för hennes karaktärsutveckling i relation till hennes fertilitet³⁶

5. Analys

I analysen kommer tre teman presenteras, de två första teman kommer behandla specifika utdrag ur serien. Det tredje temat baseras på de två tidigare teman och dess utdrag. Analysens disposition är baserad på den tematiska analysmodellen presenterad i metod delen.

Tema ett behandlar Yennefers utseende och dess påverkan av hennes potentiellt monstruösa identitet. Tema två utgår ifrån Yennefers agerande samt hur det påverkar görandet av hennes monstruösa identitet. Det tredje temat utgår till största del ifrån Barbara Creed teori om monstruös femininitet och hur den kan appliceras på Yennefer som monstruös i relation till utseende och agens.

5.1 Yennefers utseende och representation som monstruös

I tema ett Utseende kommer Yennefers utseende i relation till hennes funktionsvariation samt skönhet att analyseras som faktorer för skapandet av en potentiell monstruös identitet. Funktionsvariationer i *The Witcher* faller inte långt ifrån representationen i *Wicked* och *Malificent*. Den funktionsvarierande blir beskylld och tillskriven egenskaper som förfaller på personen enbart på grund av dess variation från det normala utseendet. Yennefer blir utnyttjad för andras vinning och sedd som något värdelöst. Denna framställning visar sig när hennes styvfar säljer henne till föreståndarinnan på magikerskolan Aretuza. I scenen presenteras Yennefer som en handelsvara, där hennes styvpappa är fast besluten om att sälja henne. Igenom synen på henne som handelsvara har hennes stigmatiserade utseende blivit något som fråntagit hennes mänsklighet. I scenen får en se hennes styvfar sälja Yennefer på samma sätt som han säljer sina grisar till Tisssai, föreståndarinnan på magikerskolan Aretuza. Yennefers synliga funktionsvariation är något centralt i det kommande utdraget och måste hållas i åtanke.

³⁶ Marjolein Lotte de Boer & Cristina Archetti & Kari Nyheim Solbraekke 2019 s.4.

Tissiai: How much for a pig? **Fader:** "I will be on the market tomorrow." **Tissiai:** But I am here today!" **Fader:** 10 marks". **Tissiai:** How much for this beast? (Tittar menande på Yennefer) **Fader:**" Six marks" **Tissiai:** four". **Moder:** What are you doing? You can't let them have her." **Fader:** As I said sold. Four marks.³⁷

Genom citatet visar sig synen på Yennefer som något omänskligt, som en gris som kan säljas på en marknad utan större bekymmer eller konsekvenser. Genom hennes funktionsvariation kan man se den första representationen av Yennefer som monstros. Genom att framställa Yennefer som synligt funktionsvarierad har hennes utseende redan determinerat hennes identitet som något medfött monstros som hon själv inte kan påverka. I och med att hennes funktionsvariation är medfödd kan en använda sig av teoretikern Isaac Steens teori om medfödda funktionsvariationer för att förstå relationen till det monstrosa. Steens teori kan appliceras på Yennefers framställning genom den automatiska tillskrivningen hennes medfödda utseende som något monstros genom att namnge henne som en Beast³⁸. Hennes utseende blir då även här sedd som något avvikande och monstros på grund av typen av funktionsvariation vilket stämmer enligt Steens teori.

Donnelly diskuterar i sin analys om det visuella och dess påverkan på hur det monstrosa framställs. Att Yennefer blir tillskriven en monstros identitet redan som ung utifrån sitt avvikande utseende blir tydligt genom hennes avvikande utseende, och genvägen på hennes utseende.

Här kan det ses att representationen skiljer sig beroende på situation som tittare eller karaktär i serien. Precis som Donnelly påpekar påverkar utseendet hur man relaterar till karaktären. För tittare blir Yennefer ett objekt för medlidande, medan hon i serien blir framställd som något avvikande och monstros. I relation till hur Donnelly beskriver tillskrivning av identitet genom utseende presenterar McRuers teori hierarkier mellan normer och funktionsvarierande personer, där normerna blir de med makten att tillskriva identiteter till det som inte passar in. Detta skapar synen på det ej tolererbara som McRuer menar att kritisera i sin teori att det som skiljer sig automatiskt blir något ej funktionsnormativt. Yennefers avvikande utseende gör henne alltså till ett underlydande objekt som ej passar in i det som skulle kallas den obligatoriska funktionsnormativitet. Att två funktionsnormativa

³⁷ The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 2. Timestamp: 00.04.01

³⁸ Ellis M Katie (2014). Cripples, Bastards and Broken Things: Disability in Game of Thrones.

personer tillskriver Yennefer en identitet liknad till grisar är ett perfekt exempel på det som McRuer vill uppmärksamma och kritisera.

I tidigare stycke blir alltså vikten av utseende för representation som mänsklig versus monster något centralt. Serien använder sig av Yennefers utseende för att porträttera samt bevisa vissa normer som att funktionsvariationer är något statistiskt avvikande och ej tolererbart i samhället. De avvikande från normerna blir därför gjorda till de andra och utesluts från flera sociala och kulturella sammanhang genom McRuers Crip teori kan detta diskuteras vidare.

Yennefers monstruösa utseende gör att hon även kan tolkas som ett monster utifrån de Boers beskrivning att allt som definieras som annorlunda måste bli positionerade utanför det som uppfattas som normalt, som exempel tar de upp funktionsnedsatta, främlingar³⁹, djur och kvinnor. De beskriver även att utifrån detta blir de sedda som förstörda, felaktiga⁴⁰. Detta menar dom utgör ett monster. Även Donnelly diskuterar utseendets roll i representationen av monster, Donnelly menar att detta stigmatiseras och även det blir tillskrivet en identitet oavsett personens framställning som ond eller god⁴¹. Här blir Yennefers utseende och hennes funktionsvariation faktorer som direkt tillskriver henne en identitet. Detta tillsammans med hennes okontrollerbara krafter gör henne till det som Talafuse kallar en ond häxa i framställningen som visas genom omgivande personers reaktioner på Yennefer⁴². Här blir hon inte bara en ond häxa utan en ond häxa utan mänskligt värde, vilket utgör hennes största monstruösa identitet i de första avsnitten.

I det andra utdraget får en se Yennefer och Istredd i en konflikt om Yennefers identitet, Istredd vill framställa sig själv som en räddare i nöden. Någon som kan rädda Yennefer från hennes öde som funktionsvarierad och därför värdelös och oönskad.

Yennefer "I will not be school by a man who pimps the world some romantic adventure. My world is cruel. Unpredictable. You enter, you survive and you die". "I want to be powerful!", **Istredd** "Seen and admired by everyone watching!". **Yennefer** "It is what I am owed!".⁴⁵

I scenen tas både makt och skönhet upp eftersom de i serien presenteras som sammankopplade, utan skönhet kan en häxa i The Witcher inte vara fullt mäktig. Skönhet blir

³⁹ Översatt från "foreingers"

⁴⁰ Marjolein Lotte de Boer & Cristina Archetti & Kari Nyheim, 2019 s 4.

⁴¹ Donnelly, 2016

⁴² Talafuse 2014 s.28

⁴⁵ The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 3. Timestamp:0.37.54 -0.38.21.

alltså en aktiv handling som skapar en plattform som ger makt. Här visar Yennefer på att hon ser sin egna position som funktionsvarierade, men känner sig mäktig nog även innan förvandlingen att ta sig an sin utmaning att få makt över sig själv och sin representation utifrån sitt ej funktionsnormerande utseende. Här bevisas vikten av skönhet och makt i kombination för att va en framgångsrik häxa precis som Yennefer vill uppnå. Som Donnelly diskuterade om Malificent blir här skönhet något motsatt till det avvikande och monstruösa.

Ett tydligt exempel som visar på de olika framställningarna av monster blir Yennefers övergång från funktionsvarierad till vacker normativ kvinna. Här representeras hennes funktionsvarierade utseende som ett hinder, något som måste botas innan hon kan bli accepterad som häxa. Här presenteras även skönhet som något otroligt viktigt för makt samt en icke monstruös identitet. Genom förvandlingen till vacker ändras synen på Yennefer från något omänskligt och ovisst till något attraktivt och icke monstruöst. Detta kan ses igenom Creed beskrivning av feminin monstruositet som något aktivt. Genom att leva upp till det normerande blir alltså Yennefer inte längre något monstruöst genom sitt utseende utan kan använda sin skönhet för att få respekt. Skönhet ses även i serien som något performativt eftersom den görs genom magi för Yennefer därför kommer vikten av denna i relation till aktivt handlade diskuteras i nästa avsnitt.

Funktionsvariation i serien blir alltså tematiserat som något svagt och ovärdigt. I likhet med den tidigare forskningen blir så Yennefer ett hatobjekt samt ett objekt att beskylla för krig och andra missöden på grund av hennes status som före detta funktionsvariation. Alltså blir hon genom sitt utseende tillskriven en ond identitet. Skönhet blir centralt för makt och avvikande utseende blir något oförutsägbart och farligt. Utseende spelar därmed en stor roll i hur Yennefer görs monstruös i serien, genom att hennes avvikande utseende följer henne genom serien kan en även se hur andras bild av henne skapar en instabil identitet som monster. Yennefers utseende blir genom vikten av skönhet för makt en aktiv handling och kommer diskuteras kort i nästa tema.

5.2 Yennefer som aktivt monstruös

Detta tema baseras på Elizabeth Talafuses analys om goda och onda häxor genom handlingar men även på McRuers teori om funktionsvariationer som något monstruöst och vad dessa betyder för skapandet av denna monstruösa identitet. I görandet av Yennefers monstruositet har två faktorer identifierats som centrala, oförmåga att kontrollera sina krafter men även hennes längtan och jakt på att få tillbaka sin fertilitet som ses som ett hot mot magiker. Här

diskuteras faktorer som makt, fertilitet och moderskap som något som utgör Yennefers monstuösa sida.

Yennefers monstrositet uttrycker sig genom hennes agerande på flera olika sätt genom det feminint monstuösa, inte bara genom hennes funktionsnedsättning men även genom hennes okontrollerbara krafter som presenterar sig när Yennefer känner sig hotad. Hon blir även framställd som monstuös i relation till hennes oförmåga att uträtta enkla magiska formler som lärs ut i skolan Aretuza, en skola för flickor som ska lära sig kontrollera sina krafter. Yennefers brist på kontroll över sina krafter presenteras som något avvikande då hon inte kan separera sina känslor från makt. Detta blir även det avvikande som presenteras som något gränslöst och farligt. Yennefer blir här sedd som farlig och gränslös, vilket även här spär på tron att Yennefer är en ond häxa utan kontroll driven av en sorts revansch mot de som tidigare behandlat henne illa. Genom framställningen som ond och okontrollerbar får Yennefer inte möjligheten att representeras som enbart en kvinna utan blir representerad som något monstuöst feminint utan större värde.

Genom sitt utseende och sina okontrollerbara krafter blir Yennefer tillskriven ännu en monstuös identitet. Detta i linje med Talafuses och Donnellys analyser av funktionavariationer samt av onda och goda häxor. Hennes avvikande utseende blir något som i serien göder representationen av henne som monster alltså något som aktivt tillskriver henne en identitet. Skönheten Yennefer uppnår blir alltså något performativt som förändrar hennes krafter, här blir det även intressant att se hur utseende påverkade hennes magiska krafter. Med skönhet verkar en kontroll medfölja, i och med kontrollen samt Yennefers nya utseende blir hennes monstuösa identitet utifrån utseende mindre men återskapas genom hennes vilja att bli fertil. Utseende blir här något performativt när en analyserar hur Yennefers krafter förändras med hennes utseende.

Genom Donnellys teori om det visuella kan man se vikten av Yennefers olika utseende som representerande av hennes identitet. Utseende och agens och hur det uppfattas blir centralt i Yennefers monstuösa identitet. Det visuella får en här en stor betydelse hur en uppfattar och hur Yennefer uppfattas av andra i serien. Att hennes förvandling till vacker kostade henne hennes fertilitet leder oss in på nästa del av temat, hur hennes jakt på sin fertilitet skapar en annan del av hennes monstuösa identitet. För att vara framgångsrik så presenteras alltså vissa kriterier som Yennefer måste uppnå, dessa två kan sägas vara skönhet och att ge upp sin fertilitet.

I samband med Yennefers förvandling är även hennes förlusten av hennes fertilitet något centralt för görandet av hennes monstuösa identitet. Yennefer genom sin övergång från

funktionshindrad och avvikande till normalt skapar för sig själv en helt ny värld. Yennefer har genom förvandlingen gått från att vara ett könat monster på utsidan genom avvikande utseende till att bli ett könat monster i sina egna önskemål. Denna förvandling från ett avvikande till ett annat kan ses som början på hennes karriär som mäktig magiker, genom förvandlingen har hon uppnått skönhet och makt. Hennes förlust av den aktiva fertiliteten skapar alltså ett nytt sätt för henne att bli sedd som monströs, detta genom hennes vilja att återfå det förlorade.

Att fertilitet ses som hinder blir även tydligt i det tredje utdraget då Yennefer interagerar med Geralt och uttrycker sin vilja att få tillbaka valet att kunna få barn. I serien framställs Yennefer här som otålig och någon naiv och självisk. Detta visar sig genom Geralts kommentarer kring Yennefers önskan att återfå sin fertilitet.

Geralt "I though your transformation healed all parts of you". **Yennefer** "At the cost of losing others, yes." **Geralt** "Yennefer ... Don't tell me you have traveled all this way for made up fertility cures using fresh dragon hearts" **Yennefer** "They are not made up!". **Geralt** "They are! And seriously, you? A mother?" **Yennefer** "You think I'd made a bad mother?" **Geralt** "Definitely". **Geralt** "Yen ... a child? What could you possibly want with a child?" **Yennefer** "They took my choice! I want it back! Not that I would expect you to understand!" **Geralt** "I did not choose to be a Witcher. Listen ... The people who made us, they made us sterile for a lot of reasons. One of the kinder ones, because this lifestyle isn't suited to a child." * **Geralt** "What? You were going to summon chaos on the kings order in between feedings and naps."⁴⁶

Geralt uttrycker infertilitet som något barmhärtigt mot barnet och även något som skulle hindra Yennefer från sin fulla potential. Hans tal visar på att Yennefer ses som girig som vill ha allt även på bekostnad av ett barn. Här nämns även Yennefers val av makt och skönhet över fertilitet, något som är centralt i framställningen av hennes munstruösa sida.

Även genom Kristeva kan en kategorisera Yennefer som en tvåsidig karaktär. Hon blir här monstruös i relation till sökandet på sin aktiva fertilitet som utgör ett hot mot den rådande makten. Men även att hon inte borde vara fertil men vill vara det ändå för att ha full kontroll över sig själv och sin kropp⁴⁷. Detta skulle kunna tolkas som att eftersom hon var villig att ge upp sin kapacitet att få barn, skulle bli en dålig mor. Viljan att bli mor skapar en monstruös potential hos Yennefer. Eftersom fertila häxor även dom ses som hot, något som kan

⁴⁶ The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 6. Timestamp:0.22.02.

⁴⁷ Kristeva, Julia. 1982. Kap. *Those females who can wreck the infinite*.

reproducera monster. Yennefers försök att få tillbaka sin fertilitet kan liknas till de reality serier som de Boer et al. analyserat. Hennes kropp blir sedd av henne själv som något inkomplett och på sätt en sorts cyborg.⁴⁸

Yennefers aktiva jakt på fertilitet gör henne även monstuös genom sin makt. Detta blir relevant på synen på Yennefer som moder genom Geralts hån om Yennefers kapacitet att både ta hand om ett barn samtidigt som hon skulle arbeta som mäktig kunglig magisk rådgivare.

I serien framställs det tydligt att kvinnor såsom Yennefer inte eller aldrig kommer kunna få valet att bli mödrar den biologiska vägen. Detta för att förhindra eventuella mutationer i barnen, här skapas det monstuösa i Yennefers vilja att återfå sin fertilitet samtidigt som hon besitter sin makt. Detta tydliggörs vidare genom Geralt som ifrågasätter hur Yennefer skulle arbeta med politik och krig samtidigt som hon skulle amma ett barn. Att inte vara fertil ses alltså som en positiv egenskap för att behålla sin egenmakt och att andra lättare ska återfå och även behålla kontrollen över dessa kvinnor. Att vara en fertil och mäktig häxa ses som något som kan skapa mer kaos än vad det kan lösa. Här skapas fertilitet som hinder för kvinnliga magiker men även något som potentiellt skulle kunna skada andra, detta stämmer överens med Kristevas teori om moderskap som något monstuöst en moder som föder ondska.⁴⁹

Genom serien får en även vid några tillfällen se infertilitet som något önskvärt och någon som skulle ges upp för att få makt ett exempel på detta är konversationen mellan Yennefer och Drottning Kalis där de rest tillsammans i flera veckor och har format en vänskap med varandra.

Yennefer:” I love ... that I traded everything for a place at court! That I thought it would all be worth it, this would be my legacy, the greatest mage that has ever graced court. And I really love, that instead I have gotten to spend the last three decades cleaning up stupid political messes. A glorified royal asswiper.” **Kalis:** “I have it far worse, people look at you for who you are not what you can give them. You made the right choice giving all that nonsense up”.⁵⁰

Att ge upp sin fertilitet som kvinna är någonting som inte alla håller med om men som presenteras som något som måste göras för att uppnå den makt en häxa i serien är förpliktigad till att inneha. Utan att ha gett upp detta får Yennefer alltså inte en plats i Brödraskapet eller

⁴⁸ Marjolein Lotte de Boer & Cristina Archetti & Kari Nyheim, 2019 s.7.

⁴⁹ Sapkowski, Andrzej, Coltso (1994), *Blood of Elves* s.261.

⁵⁰ The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 4. Timestamp:00.21.39.

arbete vid något av hoven. Även här skapas en motsättning, Yennefers monstruösa identitet gentemot en tillskriven identitet som objekt som Kalis beskriver. Yennefer ifrågasätter om hennes makt ens var värd att ge upp sin fertilitet för då hon inte får ett fritt utlopp för sina krafter utan även här ska kontrolleras och ge andra allt hon är. Här blir hennes gränslösa identitet hennes makt som även gör henne till ett monster eller farlig i Brödraskapets ögon. I andra kvinnors ögon ses alltså infertilitet som något önskvärt, även här ett sätt att komma undan en objektstatus. Yennefer däremot ser sin förlust av fertilitet som något som hindrar henne från att uppnå det hon mest av allt vill åstadkomma, ett arv, en familj vilket även här gör henne avvikande.

Genom att uttrycka sin vilja att få allt blir Yennefer sedd som girig, barnslig och farlig. Detta uttrycks även explicit i serien, Brödraskapet konstaterar att genom sin girighet och självständighet från resten av samhället. Detta gör Yennefer till en fara för deras makt och ställning inom den hierarkiska ordningen. Även här kan McRuer kopplas in i relation till sociala hierarkier och vad som ses som tolererat och ej, Yennefers avvikande beteende utgör även detta en farlig funktionsvariation eftersom den skiljer sig från det normativa. Denna variation skapas främst genom hennes mål att bli fertil. Yennefers potentiella fertilitet blir ett hot och något monstruöst som kräver förebyggande åtgärder, att tvinga Yennefer att ge upp sin fertilitet för makt.

Infertilitet blir ett sätt att begränsa faror som kan uppkomma via födelser något som beskrivs i boken som kvinnor som blir galna, besatta och utgör en fara. Detta på grund av den genetiska ovissheten, ett barn ska inte födas som magiker här skapas monster. Samt återskapar Yennefers potentiella aktivt fertila kropp som något monstruöst då hon potentiellt kan skapa monster. Yennefers girighet kan även relateras till De Boer et als analys. Genom IVF får kvinnan ändå allt hon vill ha men genom andra men. På så sätt blir Yennefer genom sin vilja monstruös då hon hela tiden kämpar för sitt mål och vad hon vill denna egenskap blir något som aktivt tillskriver henne en avvikande identitet. Att Yennefer då potentiellt skulle kunna hitta en liknande lösning blir något ännu mer skrämmande. Yennefers monstruositet genom processen till att återfå sin fertilitet kan även här liknas till de Boer et als analys genom att titta på kvinnorna som uttrycker sig känna sig som cyborgs på grund av sin infertilitet, att inte kunna naturligt få barn ses även för dom som en funktionsvariation som påverkar deras möjlighet att relatera till andra kvinnor och det som kan kallas biologisk performativ kvinnlighet⁵¹. Liknelsen av IVF till Yennefers narrativ kan även göras som något onaturligt, Yennefers vilja

⁵¹ Marjolein Lotte de Boer & Cristina Archetti & Kari Nyheim Solbraekke 2019. s.4.

att bli fertil ses som något onaturligt och därför något monstros och farligt. Yennefers utveckling leder även här hennes kropp kan bli sedd som en cyborg det vill säga en kropp med teknologiska modifikationer för att bli fertil⁵².

Genom synen på fertilitet som onaturligt och ovisst kan Yennefer inte vara fertil och magiker samtidigt. I boken *Blood of Elves* skriven av Andrzej Sapkowski presenteras anledningen till sterilisering av kvinnliga magiker på grund av brist på kunskap om konsekvenser av magikers barnalstrande. Bristen på kunskapen om fertila magiker skapar fertilitet som monstros, något som potentiellt kan skapa okontrollerbart kaos. Viljan att få tillbaka sin fertilitet ses som något löjligt och oförståeligt utifrån den normerande synen på fertiliteten. Detta på grund av den potentiella skadan det hade medfört, även här skapas något tydligt monstros en häxa med potentialen att föda ondska. Detta diskuterar Creed, att kvinnliga egenskaper som barnafödande eller mens ses som farligt och äckligt⁵³.

Genom serien har Yennefer skapat sig ett eget sätt att leva, en egen regelbok. Detta har gjort henne mäktig och till någon som skulle kunna förstöra Brödraskapets allrådande makt, detta är även det en anledning till hennes porträttering kan tolkas som monstros. En kvinna som lätt kan kontrolleras och hållas i styr av Brödraskapet är inget monster eftersom hon inte utgör ett hot mot sin herre. Utdraget utspelar sig i Yennefers sovrum där Tissaia bjudit in sig själv för att varna Yennefer men även erbjuda henne en chans att återfå sin status som respektabel häxa och frånga sin monstros identitet genom att kuva sig för det rådande normerna.

Tissaia” You remained hidden for a while, but now, you are making noise. You are looking for something. You are wasting your time, the so-called mages you are enlisting will not help with your problem. And if you are not careful you will become just like them Irrelevant. You are pure chaos right now. You want a cure and it’s making you sloppy. The Brotherhood left you to your own devices once you abandoned Aiden. But this behavior, flaunted in their direct conflict with their agenda will not be tolerated. They will come after you⁵⁴”

Yennefers fulla makt ses som ett hot mot brödraskapet, istället för att vara en naiv liten flicka som inte kan åstadkomma något har Yennefer genom sin makt blivit ett hot. Tissaia kommentar om ”*you will end up just like them ... irrelevant*” här blir det tydligt att Yennefer ses som ett hot som kan förgöras helt. Vikten av att dessa inte får för mycket makt som sedan

⁵² Marjolein Lotte de Boer & Cristina Archetti & Kari Nyheim Solbraekke 2019 s.7.

⁵³ Creed,1993.

⁵⁴ The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 5. Timestamp:0.22.13

utgör ett större hot, mäktiga kvinnliga magiker utom kontroll ses som ett skadedjur mot det rådande ordningen som måste kontrolleras med styv hand. Yennefers makt ses som tvetydlig och gränslös, detta ännu mer genom hennes mål att återfå sin fertilitet. Att Yennefer visar sig obebrydd gör henne mer och mer monstuös eftersom hon står emot det hotet som ställs mot henne inte inger henne med varken rädsla eller tvekande. Det värsta hotet mot en kvinna som Yennefer blir alltså att göra henne irrelevant. Att Yennefer ses som farlig och monstuös omöjliggör hennes egna identitet då hon blir tillskriven en feminin monstuös identitet genom sin makt

I temat har det blivit tydligt att Yennefers aktiva handlade hela tiden utgör ett hot mot den rådande makten eller andra. Att hennes monstuösa identitet skapas av andras uppfattning av vad som är rätt eller fel. Yennefers monstuösa identitet skapas alltså genom att hennes agerande hela tiden utgör en fara. En kan även se hur Yennefers följeslagare Geralt uttrycker att det var hennes val att ge upp sin fertilitet. Här skulle en kunna tolka det som att Yennefers val att ge upp sin fertilitet var det som skapade en del hennes monstuösa identitet. Detta genom att hennes laglösa beteende är i jakt på sin fertilitet samt att denna jakt ses som hotfull.

5.3 Yennefer som den besatta kvinnan

I det tredje temat kommer en sammanställning av Yennefers representationer göras och kopplas tillbaka till specifika typer av det kvinnligt monstuösa som tidigare presenterats i teori och tidigare forskning. I temat kommer utseende och aktivt agerande hos Yennefer sättas i relation till Barbara Creeds teori om det feminint monstuösa. Detta inkluderar Yennefer som en potentiell "monstrous womb" en potentiell källa till skapandet av monster, "the possessed woman" en kvinna som kan ses som besatt av makthunger den besatta kvinnan enligt Creed. Även "the archaic mother" kommer användas till förhållningen till det feminint monstuösa. Creed beskriver "the witch" vilket kommer diskuteras i relation till Yennefer. Dessa har använts för att applicera det feminint monstuösa på Yennefers framställning, detta görs även med hjälp av Talafuse och Donnelly.

Genom Creeds förståelse av det feminint monstuösa som något aktivt kan en inkludera Yennefer i några av de kvinnliga monstuösa typer som hon beskriver, "monstrous womb", "possessed woman" och "the witch". I serien kan en se att flertalet av de monster som framställs som kvinnliga är vackra och har hög status. Monster som presenteras som kvinnliga är allt från en flicka född under en solförmörkelse till en död gravid kvinna vars barn fortsätter växa i livmodern tills den inte längre får plats och river sig ut. Detta ses som en återkommande

trend där flertalet kvinnor blir sedda som monster utifrån deras handlingar eller utseende. Här blir alltså även mänskliga kvinnor sedda som monster på grund av deras avvikande beteende från den stereotypa kvinnan. Allt detta stämmer in på det som Creed menar är en del av det feminint monstrosa.

Kvinnor som utgör ett hot mot män blir i regel tillskrivna en feminint monstros identitet. Genom ord, handlingar och hur andra behandlar i det här fallet Yennefer och andra i hennes liknande situation. Dessa spelar alla en roll i hur Creed identifierar den feminint monstrosa i skräckfilmer⁵⁵.

I serien kan en identifiera Yennefer som något feminint monstros enbart genom hennes utseende, något som Donnelly beskriver som något som skapar en större emotionell reaktion. Även detta har diskuterats i tidigare teman men återkommer i relation till Creed feminint monstrosa. Yennefer som funktionsvarierad tillsammans med hennes krafter blir representerad som en besatt kvinna, en avkomma av djävulen. Detta på grund av en blandning av hennes krafter och hennes utseende, här blir hon en del av både "possessed woman" men även "the witch". Häxan blir som Donnelly beskriver the "ugly old hag" något farligt. Detta skapar en dubbel monstros identitet hos Yennefer, en del av henne blir sedd som monstros och besatt inte bara genom sin kraft men sitt utseende som även det beskrivs som något hotande. Creed beskriver detta genom exempel på sirener med vackra kvinnliga huvuden som genom manipulation som leder seglare till sin död. Med denna kraft blir hon därmed även "the witch" eller den onda häxan som Talafuse beskriver. Detta blir tydligt i första utdraget där Yennefer blir såld. För att undgå denna tillskrivning krävs en förändring av hennes utseende samt kontroll över sina krafter.

I serien kan en även se att Yennefers fertilitet och potentiella barnafödande blir monstros, här skapas hon alltså även som ett feminint monster. Något som kan föda ondska, någonting som har makten att förstöra och ödelägga. Detta är ett övergripande tema i serien, kvinnliga monster blir något frekvent förekommande. Att moderskap och fertilitet ses som något monstros för Yennefer gör henne till ett feminint monster. Ett monster som besitter egenskaper och utseende av en kvinna men har potentialen att föda ondska och mörker. Även utifrån hennes infertilitet kan en se henne som något avvikande kan en se henne som något avvikande från en typisk kvinna, detta genom de Boer och deras definition av infertila kvinnor som cyborgs. Här kan man se Yennefer som "the archaic mother", något som Creed beskriver som en monstros tillskrivning som menar att en sådan kvinna kan skapa odödligt liv. Detta är

⁵⁵ Creed 1993. Sida 7

ett orosmoment när det kommer till Yennefers fertilitet, Creeds beskrivning blir därför tacksam i applicerande på Yennefer.

Yennefers potentiellt farliga och monstruösa fertilitet kan tillskriva henne identiteten av en ”monstrous womb”, något som skapar monstruösa konsekvenser genom sin kvinnliga egenskap av barnafödande. Detta blir intressant i serien då detta är något som uppmärksammas specifikt som monstruöst och därför förhindras. Genom Yennefers narrativ är hennes fertilitet något som flera gånger kommer på tal och som hela tiden ifrågasätts och porträtteras som något farligt och ovisst. Att detta blir en del av det som gör henne monstruös blir tydligt genom Creeds analys av en aktiv feminin monstruositet. Det som skiljer sig från Creed beskrivning i serien är att Yennefers vilja att bli fertil även ses som monstruös, att vissa kvinnors fertilitet blir monstruös inte bara genom sin kropp men även det mentala blir något intressant som även presenteras av de Boer et al. Resan för att bli fertil blir något som skapar en icke naturlig kropp som ses som avvikande. Hotet Yennefers potentiella fertilitet skapar tillskrivs henne redan innan hon uppnått sitt mål av fertilitet vilket spär på synen på Yennefers önskan som något monstruöst och farligt. Fertiliteten blir en aktiv faktor som tillskriver Yennefer identiteten av en potentiell ”monstrous womb”.

Genom Creed kan en även se Yennefer som en ”possessed woman”, detta sin makthunger. Hennes vilja och envishet att uppnå sin fulla makt blir oändligt, gränslöst därför något som utgör ett hot mot makten som råder. Även här blir egenskapen av fertilitet något som driver hennes suktande efter full makt för att återställa denna. Hennes fertilitet kan alltså tillskriva henne monstruösa identiteter på flera sätt, både genom den potentiella förmågan att föda ondska men även genom den besatthet av fertilitet Yennefer uttrycker. Att Yennefer makt är ett hot blir tydligt i hoten om att göra henne irrelevant något som inte längre innehar någon makt och därmed inte längre utgör något monstruöst. Yennefers makt och besattheten av att bli fertil är alltså en stor del i det som gör henne monstruös i Creeds definition av det feminint monstruösa. Genom framställningen av Yennefer som girig och vilja att ha allt kan en använda sig av De Boer et als analys, genom IVF får kvinnan ändå allt hon vill ha men genom andra men. På så sätt blir Yennefer genom sin vilja monstruös då hon hela tiden kämpar för sitt mål och vad hon vill. Yennefers monstruositet genom försöken till att återfå sin fertilitet kan även här liknas till de Boer et als analys genom att titta på kvinnorna som uttrycker sig känna sig som cyborgs på grund av sin infertilitet, att inte kunna naturligt få barn ses även för dom som en funktionsvariation.

Tema 3 har diskuterat och sammanställt några av de sätten Yennefer passar in i det monstruöst femininas tre kategorier ”monstrous womb”, ”possessed woman” samt ”the witch”.

Även kort diskuterat Yennefer som en "archiac mother". Att Yennefers förvandling från ett fertilt monster och den konsekventa infertiliteten som uppstår för att bli mäktig och vacker är central i hur Yennefer ses som monster i de senare delarna av serien. Detta stämmer väl med Barbara Creeds teori om det kvinnligt monstuösa som något som grundar sig i kvinnans reproduktiva egenskaper. Även genom Kristeva kan en se att avvikandet från det som förväntas av en häxa i Yennefers situation blir något feminint monstuöst, hennes makt och envishet skapar ett hot. Även genom Donnellys det visuella och Talafuse tillsammans med Creed visar även Yennefers avvikande utseende blandat med hennes krafter på en "possessed woman" och "the witch".

6.Slutsats

Slutsatsen baseras på frågeställningen och kommer delas upp utifrån de tre teman som identifierats och analyserats. Frågeställningen som analyserats presenteras nedan.

- Hur presenteras Yennefers femininitet i relation till idéer om monstuöst utseende och agerande?

Genom en analys av Yennefers utseende och hennes egenskaper i tema ett kan en dra slutsatser om vad i hennes agerande och utseende som utgör hennes monstuösa femininitet. Även i hur dessa skulle klassas enligt de fyra ansikten utåt som presenteras i den feminina monstrositeten. Det blir tydligt att Yennefers monstuösa identitet till stor del utgår ifrån hennes synliga funktionsvariation. Detta i början av serien då hon blir liknad till grisar, här bevisas även det Donnelly skriver om hur funktionsvariationer ges en monstuös mening. Yennefers utseende skapar en omänsklig identitet som gör henne monstuös utifrån Barbara Creeds teori om en aktiv feminin monstrositet. Det visuella, det vill säga hennes utseende skapar hennes identitet utifrån Donnellys analys. Det blir stigmatiserat, tillskrivet monstuösa egenskaper genom sitt avvikande från det normala. I de första avsnitten görs alltså Yennefer till monster enbart genom att födas som icke normerande, samt återskapas av andras syn på henne som monstuös. Genom Yennefers utseende kan man även se hur flexibel den monstuösa identiteten blir, den skiljer sig från tittare till karaktärer i seriens uppfattning. Senare i serien ser man hur Yennefers monstuösa framställning förändras vilket även det visar vikten av det visuella i en framställning av det feminint monstuösa. Det vackra ses inte som lika hotande vilket gör Yennefer senare scener till mindre monstuösa utseendemässigt men mer om det

aktiva. Att Yennefer innan hennes okontrollerbara krafter kommit fram blir sedd som något naivt och ofarligt ändras direkt med det aktiva, här tillskrivs hon som något feminint monstuöst. Denna föränderliga representation av vad som ses som monstuöst blir även tydlig i relation till fertilitet och makten den kan medföra för Yennefer.

I analysens tema två dras slutsatser som att en aktiv fertilitet skapar en monstuös identitet. Genom att gå igenom Yennefers narrativ kan en se tydligt hur hennes vilja att bli mäktig blir en stor del av hennes monstuösa identitet. Hennes vilja att skapa sig en egen identitet blir något som tydligt skapar en skev bild av vad en häxa i serien ska vara. Här blir hennes fertilitet en väldigt stor del i hennes framställning som monstuös. Hennes motstånd mot det normativa förväntningarna av en frisk kvinna och en häxa blir båda två något aktivt som utgör en del av hennes monstuösa identitet. Hennes makt gör henne direkt till ett monster, hennes agerande och motstånd mot det så kallade brödraskapet gör henne till ett hot, något farligt därmed monstuöst och någonting som måste stoppas. Hennes makt blir en performativ egenskap som återskapar hennes okontrollerbara framställning som monster.

Yennefers framställning som monster blir framställd som en instabil aktiv agens, genom hennes narrativ får en följa henne genom framställningen som fler än ett typ av monster. Det aktiva skapandet av det feminint monstuösa hos Yennefer stämmer väl överens med Creeds teori och analys. Genom hennes utseende och hennes funktionsvariation kan en se att hennes identitet blir tillskriven som monstuös eftersom hon inte själv kan ses som en mänsklig varelse detta kan identifieras utifrån alla tre teorier. Utifrån McRuers Crip teori blir detta tydligt genom hennes avvikande från det "normala". Även genom Steins "theory of ability" blir hon något annorlunda, något som inte passar in. Detta utifrån Yennefers svårigheter att utföra vad som i serien ses som enkla uppgifter som att mata grisar eller utföra enklare magiska besvärjelser. Här skapas en monstuös identitet utifrån hennes utseende/egenskaper mer specifikt hennes funktionsnedsättningar.

I det tredje temat presenteras vilka grupperingar inom det feminint monstuösa Yennefer kan kopplas till, detta genom fertilitet men även genom utseende och makthunger. Yennefer blir genom den aktiva delen i den feminina monstuositeten något som kan kopplas till en besatt kvinna, en monstuös livmoder samt en ond häxa. Här synliggörs Yennefers feminina monstuösa identitet genom Barbara Creeds forskning om feminin monstrositet.

Genom dessa tre teman och slutsatser kan en se att hela Yennefers narrativ är fullproppat med monstuösa egenskaper och monstuösa handlingar. Men även andras syn på henne och deras behandling av henne även har gett henne en monstuös identitet. Liknande till det Donnelly beskriver i *Wicked*, oavsett vad vissa kvinnor eller karaktärer gör blir de omöjligt att

uppnå en icke monstuös identitet tack vare andras återskapande av personen i fråga. Genom det visuella, det performativa från Creed samt hierarkin från Crip teori återskapas alltså en monstuös identitet hos Yennefer genom hela säsongen. Det visuella med hennes utseende både skönhet samt avvikande funktionsvariationer, där skönheten kan ses som ett sätt att lura män eller andra för Yennefers egna vinning. Även genom hennes avvikande funktionsvariation där hon ses som ett monster enbart för att hon inte passar in i den normala hierarkin och inte vill finna sig i sin i plats. Här kommer vi även in på hennes agens som något monstuöst. Eftersom hon hela tiden genom sitt mål och handlingar försöker uppnå fertilitet som är något tabu och icke accepterat hos häxor som Yennefer, på grund av ovissheten om fertila magiker. Yennefers fertilitet hade alltså skapat henne en ännu starkare monstuös identitet. Med hot att göra Yennefer irrelevant samt ta ifrån henne hennes skönhet blir det tydligt att hon upplevs som ett hot och något monstuöst genom hennes aktiva handlade och hur den skiljer sig från hur hon ska vara. Utifrån utseende och agens kan en se att hennes monstuösa identitet inte enbart skapas av henne själv. Genom sitt utseende blir hon utsatt, genom sina krafter blir hon utsatt. Här blir det viktigt att uppmärksamma hur Yennefers monstuösa identitet hela tiden förändras och återskapas olika av olika personer i serien. I vissa fall är Yennefers funktionsvarierade och utseende baserade funktionsvariationer kvar, för andra skapar hon sig nya sätt att vara monstuös på. För att sammanfatta Yennefers monstrositet skulle en kunna säga att när hon skapar ovisshet, blir farlig i andras ögon. Genom sin makt, kvinnlighet, skönhet eller funktionsvariation skapas och återskapas hennes monstuösa identitet. Detta genom Creeds teori om den monstuösa femininiteten. Resultaten från analysen visar hur Yennefer agerande samt utseende sätter henne i linje med flera kategorier som enligt Creed räknas med feminint monstuöst. Den monstuösa livmodern genom den farliga fertiliteten även den arkaiska modern någon som kan skapa oändligt och ovisst liv. Även den besatta kvinnan blir tillskriven på Yennefer genom hennes besatthet av fertilitet och makt, även häxan genom sina krafter och potentiella hot mot det rådande maktsystemet. Alla dessa utgår ifrån utseende och agerande och hur dess i Yennefer förhåller sig till hennes kvinnlighet.

Vidare forskning

Uppsatsens resultat skapar en grund för vidare forskning som har en bred bas för applicering i dagens samhälle. Resultaten kan användas för att undersöka politiska partiers framställning av det kvinnliga utseendet och agerandet som något avvikande eller feminint monstuöst. Med

hjälp av Creed och Donnelly hade en kartläggning av det som tillskrivs som feminint monstrositet i dagens kultur och politik kartläggas och synliggörs.

I vidare forskning hade det varit intressant att undersöka monstrositeter i relation Yennefers makt enbart. Men även hur hennes monstrositet skildras enbart utifrån hennes utseende, att göra en mer ingående studie på hur Yennefers utseende påverkar hennes agens genom det visuella och monstrositet. En hel studie om Yennefers feminina monstrositet utifrån Creed monstrositet hade även det varit intressant utifrån ett Genusvetenskapligt att mer ingående se hur dessa fyra typer av feminin monstrositet presenteras utifrån Yennefers andra karaktärsdrag.

Litteraturförteckning

Berg, Susanne. Grönvik, Lars. 2007. *Crip Theory – en preliminär positionering*. Hämtad 1/4-2020 tillgänglig via: <http://enhemlighet.se/wp-content/uploads/2012/09/CripTheory.pdf>

Copeland, Wesley (2018) There Was a Witcher Movie and Series in 2001 tillgänglig via: <https://www.ign.com/articles/2018/09/04/there-was-a-witcher-movie-in-2001> Hämtad: 4/4-2020.

Creed, Barbara. 1993. *The monstrous-feminine: film, feminism, psychoanalysis*. London: Routledge.

Creed, Barbara 2002. Jancovich, M (ed.). "Horror and the monstrous-feminine: an imaginary abjection". *Horror, the Film Reader*. London ; New York : Routledge.

de Boer, M.L., Archetti, C. & Solbraekke, K.N. In/Fertile Monsters: The Emancipatory Significance of Representations of Women on Infertility Reality TV. *J Med Humanit Journal of Medical Humanities*. (2019). <https://doi.org/10.1007/s10912-019-09555-z> Hämtad 10/4-2020.

Donnelly, Colleen Elaine. (2016). *Re-visioning Negative Archetypes of Disability and Deformity in Fantasy: Wicked, Maleficent, and Game of Thrones* **University of Colorado at Denver** Vol.36, No 4. Disability studies Quarterly – The first journal in the field of disability studies. <https://dsq-sds.org/article/view/5313/4470> Hämtad den 4/4-2020.

Ellis, Katie. *Disability and Popular Culture: Focusing Passion, Creating Community and Expressing Defiance*, Taylor & Francis Group, 2015.

Ellis M Katie. Vol. 17, No 5 (2014) M/C Journal. Cripples, Bastards and Broken Things: Disability in Game of Thrones, Hämtad 29/4-2020. <http://journal.media-culture.org.au/index.php/mcjournal/article/view/895/0>

Garland-Thomson, Rosemarie. *Extraordinary Bodies Figuring Physical Disability in American Culture and Literature*. New York: Columbia UP, 1997.

IMDB The Witcher <https://www.imdb.com/title/tt5180504/>.

Butler, J. (1990) *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge, New York

Kristeva, Julia. *Power of Horrors*. 1982. Kapitel *Those females who can wreck the infinite*. COLUMBIA UNIVERSITY PRESS New York

McRuer, Robert, and Michael Bérubé. 2006. *Crip theory: cultural signs of queerness and disability*. New York: New York University Press.

Sapkowski Andrzej. Coltso, 1994 *Blood of Elves*

Talafuse, Elizabeth (2014). *I Am the Monster: Self and the Monstrous Feminine in Contemporary Young Adult Literature*. Doctoral dissertation, Texas A & M University. Available electronically from <http://hdl.handle.net/1969.1/153218>.

Ussher, J. M. (2006). *Women and psychology. Managing the monstrous feminine: Regulating the reproductive body*. Routledge/Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9780203328422>

Virginia Braun & Victoria Clarke (2006) Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3:2, 77-101, DOI: [10.1191/1478088706qp063oa](https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa)

Westberg, Amanda , Edwards Richard (2020) *Så läser du The Witcher-böckerna i ordning*. <https://global.techradar.com/sv-se/how-to/sa-laser-du-the-witcher-bockerna-i-ordning> Hämtad; 4/4-2020

Ödman, Per-Johan. *Tolkning, förståelse, vetande-Hermeneutik i praktik och teori*. Studentlitteratur AB, Lund. 1979/2017

Video material

Schmidt Hissrich. Lauren. *The Witcher* 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 2.

Timestamp: 00.04.01

Schmidt Hissrich. Lauren The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 3.

Timestamp:0.37.54 -0.38.21.

Schmidt Hissrich. Lauren The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 4.

Timestamp:00.21.39.

Schmidt Hissrich. Lauren The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 5.

Timestamp:0.22.13

Schmidt Hissrich. Lauren The Witcher 2020/01. Netflix. Säsong 1, avsnitt 6.

Timestamp:0.22.02.